

PROTOCOL VOOR DE VERTROUWENSCOMMISSIE

Waarom een Vertrouwenscommissie?

De Raad van Kerken in Nederland heeft enige tijd geleden een dringend beroep gedaan op de kerken in Nederland ervoor te zorgen dat de kerk voor iedereen een veilige plaats is en blijft, zeker voor kinderen en zwakkeren in onze samenleving. Na een aantal maanden werd aan elke aangesloten kerk gevraagd wat zij had gedaan om dit te bewerkstelligen. Deze vraag is in mei 2017 in de Adviesraad van de stichting “Orthodoxe Kerk in Nederland” besproken, waarbij het voorstel was gevoegd daar een Vertrouwenscommissie voor in te stellen. Het bestaan van deze Vertrouwenscommissie moet ervoor zorgen dat onze Kerk een plaats blijft waar onze kinderen en andere zwakkeren in ons midden zich veilig weten.

Wat is de Vertrouwenscommissie?

De Vertrouwenscommissie is een commissie, in juni 2017 ingesteld door de Conferentie van Orthodoxe Bisschoppen in de Benelux, om gelovigen van de Orthodoxe Kerk in Nederland, kinderen en volwassenen, die direct of indirect te maken hebben (gehad) met seksueel misbruik of grensoverschrijdend gedrag in de Orthodoxe Kerk in Nederland de mogelijkheid te bieden deze kwestie te melden en/of te bespreken in kerkelijk verband. De Vertrouwenscommissie neemt, in overleg met de benadeelde, zo nodig contact op met de beschuldigde en diens bisschop. De Vertrouwenscommissie is er om bovengenoemde gevallen op het juiste niveau aan te kaarten, zodat benadeelden worden gehoord en geholpen, en beschuldigden en hun omgeving worden opgevangen en begeleid. De Vertrouwenscommissie kan parochies/parochieraden en kloosters adviseren over hoe om te gaan met signalen van mogelijk misbruik om op die manier mogelijk misbruik in de toekomst te voorkomen.

Elke melding of klacht van grensoverschrijdend gedrag wordt door de Vertrouwenscommissie serieus genomen. Elk gesprek wordt ook in alle vertrouwelijkheid behandeld gezien de grote impact op het leven van benadeelde, beschuldigde en parochie, kerk of klooster.

Wat is seksueel grensoverschrijdend gedrag?

Dit protocol hanteert de volgende definitie: onder grensoverschrijdend gedrag verstaan we zowel seksueel misbruik als ongewenste (seksuele) avances. Het omvat iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Zie hiervoor verder de slotparagraaf van dit protocol.

Samenstelling en Benoeming van de Vertrouwenscommissie

De Vertrouwenscommissie bestaat uit één bisschop – de bestuurder van de stichting “Orthodoxe Kerk in Nederland”, twee priesters – uit verschillende jurisdicties – en uit minimaal vier goed voorbereide leken, liefst minimaal twee van het mannelijk en minimaal twee van het vrouwelijk geslacht, geografisch over het land verdeeld en behorende tot verschillende jurisdicties.

De leden van de Vertrouwenscommissie worden benoemd door de bestuurder van de stichting “Orthodoxe Kerk in Nederland” op voordracht van de leden van de Adviesraad voor een periode

van vier jaar. Met uitzondering van de bisschop treedt elke twee jaar de helft van de leden van de Vertrouwenscommissie af. Herbenoeming is tweemaal mogelijk.

Taak van de leden van de Vertrouwenscommissie

De leden van de Vertrouwenscommissie worden in principe van elke melding of klacht van grensoverschrijdend gedrag in de Orthodoxe Kerk in Nederland zo snel mogelijk op de hoogte gebracht door het lid van de Vertrouwenscommissie bij wie die melding of klacht is ingediend. Samen overleggen zij hoe de melding of klacht het beste kan worden afgehandeld, waarbij hulp aan de benadeelde het eerste doel is. Omdat binnen de Kerk een bisschop, een priester en een leek ieder een verschillende positie hebben, zullen de leden binnen de Vertrouwenscommissie elk een speciale taak hebben.

Benadeelden van grensoverschrijdend gedrag zullen in het algemeen hun ervaringen het makkelijkst met een daartoe goed toegeruste leek willen delen, of met een priester met wie zij een goede relatie hebben.

Een van de twee priesters van de Vertrouwenscommissie is de meest aangewezen persoon om met de beschuldigde contact op te nemen om zijn kant van het gemelde voorval te horen. Hij nodigd altijd een tweede geestelijke, behorende tot een andere jurisdictie dan de beschuldigde, voor dit gesprek uit. De beschuldigde wordt in kennis gesteld van het feit dat het gesprek niet onder het biechtgeheim valt.

De gesprekken met benadeelde en beschuldigde worden verwerkt in een gespreksverslag dat ter feitelijke correctie aangeboden wordt aan de betreffende persoon. De gesprekken worden samen met een verslag van de melding ter hand gesteld aan de leden van de Vertrouwenscommissie en de bisschop van de beschuldigde. Zo nodig kunnen de gesprekspartners van de Vertrouwenscommissie hun eigen indrukken van de melding, klacht of betrokkenen verwerken in een separaat verslag.

De leden van de Vertrouwenscommissie die niet betrokken waren bij de gesprekken met benadeelde en beschuldigde, geven in een gezamenlijk oordeel gemotiveerd aan op grond waarvan de Commissie van mening is dat de klacht gegrond dan wel ongegrond is. Elk lid van de Vertrouwenscommissie heeft één stem. In geval van gegrondverklaring van de klacht adviseren deze leden van de Commissie de bisschop van de beschuldigde omtrent de te treffen maatregelen.

De bisschop van de Vertrouwenscommissie ziet erop toe dat de bisschop van de beschuldigde adequate maatregelen treft. De bisschop van de Vertrouwenscommissie bewaart de verslagen van een melding of klacht en het advies aan de desbetreffende bisschop alsmede de verslagen van de bijeenkomsten van de Vertrouwenscommissie gedurende een periode van minimaal tien jaar.

Korte controlelijst van de behandeling van een ingekomen klacht

- Gaat het hier om een geval uit het verleden of gaat het hier om een lopende zaak? In dat laatste geval wordt de benadeelde in overweging gegeven direct naar een andere parochie te gaan. Betreft de melding of klacht een minderjarige dan wordt de desbetreffende bisschop onverwijld in kennis gesteld van de klacht door de bisschop van de Vertrouwenscommissie met het dringende verzoek de beschuldigde op non-actief te stellen totdat deze zaak is uitgezocht. Bij kinderen die op het moment van

melding of klacht jonger dan 16 jaar zijn, worden ouders en politie altijd in kennis gesteld. Bij jongeren van 16 jaar tot 18 jaar gebeurt dit in overleg met de jongere.

- Wat wil de benadeelde?
 - a. “Alleen” het verhaal kwijt? Dan wordt deze klacht als melding afgehandeld; het gesprek met het benaderde lid van de Vertrouwenscommissie heeft vooral een pastoraal, hulpverlenend of preventief doel. Nadat met aandacht kennis is genomen van de melding wordt, indien gewenst, advies gegeven over passende hulp voor de benadeelde en zijn/haar omgeving. Ten aanzien van de melding wordt uiterste geheimhouding betracht: in geanonimiseerde vorm wordt een verslag van dit gesprek toegestuurd aan de Vertrouwenscommissie. De benadeelde wordt serieus in overweging te geven om alsnog een klacht in te dienen.
Dilemma: als het een ernstig feit betreft of een minderjarige, kan in overleg met de voorzitter van de Vertrouwenscommissie en met kennisgeving aan de benadeelde de bisschop van de betreffende beschuldigde op de hoogte worden gesteld.
 - b. een klacht indienen? Dan zullen de andere leden van de Vertrouwenscommissie direct over de ingediende klacht moeten worden geïnformeerd. Alleen als de benadeelde minderjarig is kan de Vertrouwenscommissie zelfstandig de politie inschakelen, in alle andere situaties zal de benadeelde zelf een aanklacht bij de politie moeten indienen.
- De vraag of de politie wordt ingeschakeld is een zaak van de benadeelde. Het lid van de Vertrouwenscommissie dat in eerste instantie door de benadeelde is benaderd, heeft echter wel de verantwoordelijkheid de benadeelde goed voor te lichten over de mogelijkheid van het doen van aangifte, mocht de beschuldiging een mogelijk strafbaar feit betreffen.
- Hoe de beschuldigde ook reageert: hij wijst een klacht af, bagatelliseert die of erkent de klacht, de procedure is dezelfde: de leden van de Vertrouwenscommissie proberen in gesprek met de benadeelde en de beschuldigde feitelijke informatie over de situatie die zich voordeed te achterhalen en vraagt vervolgens de visie van de beschuldigde en benadeelde daarop. De Vertrouwenscommissie begeleidt de beschuldigde en de benadeelde naar passende hulpverlening. De gespreksverslagen worden ter correctie aangeboden aan de beschuldigde en benadeelde, en besproken in de Vertrouwenscommissie.

Optimale transparantie en onpartijdigheid van de Vertrouwenscommissie

Om een optimale transparantie en onpartijdigheid van de Vertrouwenscommissie te garanderen, vraagt de bisschop die lid is van de Vertrouwenscommissie, in geval van een aanklacht tegen een lid van zijn eigen geestelijkheid een andere bisschop uit de Conferentie van Orthodoxe Bisschoppen in de Benelux voor deze aanklacht in zijn plaats zitting te nemen in de Vertrouwenscommissie en deze aanklacht verder mede te onderzoeken en af te handelen.

De Vertrouwenscommissie bericht op gezette tijden aan de Adviesraad van de stichting “Orthodoxe Kerk in Nederland” over haar activiteiten en geanonimiseerde meldingen en klachten.

Mochten uit de ingediende klacht financiële consequenties vloeien, dan komen die niet voor rekening van de Conferentie van Orthodoxe Bisschoppen in de Benelux of van de stichting “Orthodoxe Kerk in Nederland”. Deze worden doorverwezen naar de jurisdictie waartoe benadeelde behoort.

Bezwaar tegen de beslissing van de Vertrouwenscommissie

Indien de beschuldigde zich niet kan vinden in de beslissing van de Vertrouwenscommissie kan deze binnen zes weken een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Vertrouwenscommissie. Uit dit bezwaarschrift zal in ieder geval moeten blijken dat het bezwaar wordt gesteund door de bisschop van de beschuldigde of de bisschop van de Vertrouwenscommissie. Als de desbetreffende bisschop het bezwaar steunt, wordt de zaak opnieuw besproken door de leden van de Vertrouwenscommissie tesamen met de bisschop van de benadeelde en de bisschop van de beschuldigde. Dit kan leiden tot een nieuwe beslissing over de klacht of melding. Zo nodig worden de benadeelde en / of de beschuldigde opnieuw gehoord. De beslissing wordt in afwezigheid van de benadeelde en de beschuldigde genomen. Deze uitspraak is dan definitief. Mocht het bezwaar van de beschuldigde noch door de bisschop van de Vertrouwenscommissie noch door zijn eigen bisschop worden gesteund, dan wordt het bezwaar in beginsel niet in behandeling genomen.

Slotparagraaf

Definitie(seksueel) misbruik

Dit protocol volgt de definitie van Artikel 15 van de generale regeling voor de kerkelijke rechtspraak van de PKN: “Misbruik van macht en vertrouwen door degene die in een ambt staat, in de vorm van seksuele handelingen of toespelingen op of uitnodigingen tot seksueel contact dan wel van ander intimiderend gedrag, alles al dan niet onder druk van geheimhouding.” Gedrag wordt misbruik genoemd als er sprake is van verschil in macht en invloed tussen betrokkenen.

Dit protocol volgt de definitie van de “Procedure bij de klachten van seksueel misbruik” van het rooms-katholieke Aartsbisdom Utrecht “Seksueel misbruik is iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden.”

http://www.meldpuntgrensoverschrijdendgedragrkk.nl/wp-content/uploads/2015/04/150501_Reglement_R-K_Meldpunt_Grensoverschrijdend_Gedrag.pdf

Geheimhouding en dossierbeheer

De leden van de Vertrouwenscommissie nemen vertrouwelijkheid in acht en houden zich aan de wettelijke regels van privacy die in het bijzonder inhouden dat geen feitelijke gegevens, omstandigheden en of andere informatie met betrekking tot een concrete zaak aan derden worden verstrekt.

Met uitzondering van de bisschop van de Vertrouwenscommissie vernietigen de leden van de Vertrouwenscommissie de gespreksverslagen na afronding van een klacht of melding met inbegrip van de termijn voor bezwaar en beroep.

Geanonimiseerde notulen van bijeenkomsten van de Vertrouwenscommissie worden tien jaar bewaard.

Slotopmerking

Overal waar in dit protocol gesproken wordt over “benadeelde” worden hier in het voorkomende geval ook leden van de geestelijkheid begrepen. Op dezelfde manier kunnen onder “beschuldigde” ook leken worden verstaan.